

Delavec izhaja vsak petek
i datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 10.—, za pol leta
K 5.—, za četrt leta K 2.50.
Posamezna številka 20 vin.
Naročnina za Nemčijo za
celo leto 9 mark, za Ame-
riko 3 dolarja.
Pošiljatve na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica šte. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati z enostolpnimi pe-
tit vrsticami se zaračuna-
vajo, in sicer: pri enkratni
objavi po 30 vin., pri tri-
kratni po 27 vin., pri šest-
kratni po 24 vin., pri celo-
letnih objavah po 22 vin.
za vsakokrat. — Za razne iz-
jave itd. stane peti vrstica
50 vin. — Reklam. so poš-
nine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Vabilo

na kongres strokovnih organizacij.

Podpisani sklicujejo po nalogu stro-
kovne komisije

kongres strokovnih organizacij
na slovenskem ozemlju, ki se bo vršil na
binkoštno praznike, to je v nedeljo, dne
8. in v ponedeljek dne 9. junija 1919 v ve-
liki dvorani hotela »Union« v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Konstituiranje zbora; a) Volitev
predsedstva, b) komisije za overovljenje
mandatov; c) komisije za pregledanje
predlogov; d) komisije za predlaganje
članov nove strokovne komisije in nad-
zorstva.

2. Poročilo tajništva.

3. Organizacija in taktika, poročeval-
ec sodr. Petejan.

4. Tarifna politika strokovne organi-
zacije, poročevalec sodr. Čobal.

5. Strokovni tisk, poročevalec sodr.
Tukan.

6. Socijalno zavarovanje v Jugosla-
viji, poročevalec sodr. Kocmur.

7. Delavsko pravo v Jugoslaviji, po-
ročevalec sodr. dr. Korun.

8. Volitev strokovne komisije oziro-
ma zveznega načelstva in kontrole.

9. Slučajnosti.

Po sklepu seje strokovne komisije z
dne 4. maja 1919 imajo posamezne zveze
oziroma Osrednja društva pravico po-
slati na strokovni kongres do 300 druš-
tvenikov po enega, za vsakih nadaljnjih
300 ravnotako po enega delegata. Načel-
stvom posameznih strokovnih zvez
(Osrednjih društev) nakaže strokovna
komisija po zgoraj navedenem ključu to-
liko mandatov, v kolikor to odgovarja
številu društvenikov, za katere je bil za
prvo četrtletje leta 1919 odračunan stro-
kovni komisiji pavšalni prispevek. Stro-
kovna komisija prepušča načelstvom

osrednjih društev, da nanje odpadajoče
število mandatov porazdele po krajih
kakor se jim to zdi potrebno. Imena de-
legatov z natančnimi naslovi kakor tudi
morebitne predloge je vposlati strokov-
nemu tajništvu v Ljubljani, Šelenburgova
ul. št. 6, najkasneje do 1. junija
1919.

Za strokovno komisijo, oziroma za zvezo
delavskih društev:

I. Petejan s. l.,
tajnik.

I. Milnar s. r.,
načelnik.

Okrožna konferenca stro- kovnih organizacij v Celju.

Naše strokovne organizacije nepre-
nehoma naraščajo. To je pojav, nad ka-
terim mora biti vsak delavec na Sloven-
skem odkrito vesel. Mogočni razvoj stro-
kovnih organizacij je tako velik, da je po-
stala nujna potreba ves teritorij Sloveni-
je razdeliti na okrožja, katerim se mora
postaviti na čelo okrožne strokovne ko-
misije z lastnimi strokovnimi tajništvii. Na
ta način bo sedaj na videz nepremagljivo
delo, ki se od dne do dne bolj kopiči, raz-
deljeno, prihrani pa se tudi del dokaj vi-
sokih izdatkov za potrebno agitacijsko
delo. Vrhutega se bodo krajevne zadeve
veliko lažje in hitreje reševale. Končno se
bo centrum vsega strokov. gibanja, kjer
imajo centralne strokovne organizacije
svoj sedež — Ljubljano — znatno pre-
menilo. Vse te okoliščine uvažujoč, je
strokovna komisija na zadnji svoji seji
sklenila ustanoviti v prvi vrsti Celjsko
okrožje. Središče in sedež naj bi bil, kar
je naravno, Celje.

Delokrog tega okrožja naj bi segal
na eni strani do Zidanega mostu, na drugi
strani do Brežic, na tretji strani do Pra-
gerskega, končno na četrti strani do Dra-
vograda. Da se projektirani organizacijski
načrt čimprej uresniči, sklicuje stro-
kovna komisija

konferenco vseh strokovnih organizacij za celjsko okrožje,

ki se bo vršila v nedeljo, dne 25. maja
1919 in se prične točno ob 8. uri zjutraj
v prostorih gostilne »Pri zelenem trav-
niku« v Celju s naslednjim

dnevni redom:

- 1.) Volitev predsedništva konferenci;
- 2.) Situacijsko poročilo;
- 3.) Ustanovitev strokovnega tajništva;
- 4.) Strokovni tisk;
- 5.) Volitev okrožne strokovne komisije
in kontrole;
- 6.) Slučajnosti.

Vse strokovne organizacije, podruž-
nice (skupine) in uplačevalnice naj k tej
konferenci pošljejo gotovo svoje delegate.
Manjše skupine naj pošljejo vsaj po enega
delegata, srednje in večje krajevne sku-
pine lahko pošljejo po dva in tri delegate.
Glavno je, da bodo vse strokovne organi-
zacije okrožja kakor je zgoraj označeno,
zastopane. Konferenca bo trajala ves dan.
Stroške delegacije morajo krajevne sku-
pine nositi same. Vsak delegat mora pri-
nesti s seboj izkaznico, da je res od te ali
one skupine pooblaščen delegat. Izkazni-
ca mora biti podpisana po dveh odbor-
nikih dotične skupine in po možnosti pri-
dejan od štampilje. Delegati se morajo
naznaniti najkasneje do 23. maja 1919. so-
drugu Marn Jože v Celju.

Za kosilo delegatom bo preskrbljeno.

Torej sedaj, tovariši celjskega okrož-
ja, na delo in na snidenje dne 25. maja v
Celju.

Kongres strokovnih organizacij.

To so splošne določbe. Važno je se-
daj vprašanje, kako bo vplival tak zakon
na strokovne organizacije. Imamo ljudi,

LISTEK.

Slike iz življenja od danes.

To je nekaj čudnega. Čudna lastnost.
... Grem po cesti. Tavam, tavam, vidim
moža, ženo, pa mu vidim v dno duše, vi-
dim duševno revščino njegove indivi-
dualnosti...

Srečni smo s svojo »novo« domo-
vino. Da, še preveč srečni. — Kaj se mi
sanja? Saj so me vendar zmotile furije,
grde furije.

Ta leta vojne sem prespal. Čutil sem
jih samo v sanjah — ali vi ste jo gotovo
okusili vsak po svoje. — Odkrit sem in
povem vam, da sem v teh sanjah živel
kot ptiček, ki ne seje in ne žanje, pa ven-
dar bog skrbi zanj in za njegovo življe-
nje...

Ko so nehale sanje, je nehala tudi
noč.

V kupeju sem se vozil po plodovi-
tem polju; ali to polje je tako pusto, tako
brez življenja, čeprav je tako plodovito.
No, ljudje so rekli, da je denar vse —
več kot setev in žetev, več kot delo.
In rekli so tudi, da za prihodnost ne ma-
rajo in nanjo ne mislijo!...

Ali jaz sem videl takrat, ko sem se
vozil preko polja, tudi duše in čutil ču-
stva tujih src. Grozno so enostavna...
No, so pač človeška! Ali zazdelo se mi
je, da drugi te enostavnosti ne vidijo...
Da, celo to se mi je zdelo, da ta srca, ki
sem jih takrat čutil, sama svojih čustev
ne čutijo, še manj pa uživajo, temveč da
jih samo izžarevajo.

Vozil sem se v družbi. Neki cigan je
bil — v Champagni se je boril — s svo-
jimi goslimi. Tam je sviral ljudem, mo-
žem, predsmrtnice. Tešil jim je žalost.

prikrival njih sužnost — oni pa so obču-
dovali njegovo umetnost, ali tolažbe niso
čutili, ki so pele strune samo njim. Cigan
je pri tem izgubil nogo v strelskih jarkih,
pa so ga ozdravili v Parizu. Živel je ta-
krat brez noge kot grof, ker so zanj tako
skrbeli. Ko je ozdravil, so njegove gosli
svirale veselje, vedno samo veselje —
kadar so svirale ljudem; kajti ljudje so
hoteli samo prevare, hoteli veselja v po-
zabljenosti...

In tako jim je sviral cigan po luksu-
rioznih zabaviščih, plesiščih. Nase ni mi-
slil. Kaj bi mislil, ko je videl samo ne-
srečo sočloveka! Srbini je bil, ljudje po
salonih in beznicah pa so bili Francozi,
Angleži in bogvekdo... pa je vseeno
videl njih človeško tragikomedijo. Bila
je prav enaka njegovi, zato jim je sviral
pogodu.

Zgodilo se je, da je odpotoval iz raz-
košnega Pariza, kjer je tudi revščina raz-

injo, da utegnejo take ustanove strokovne organizacije takorekoč izločiti, tako, da bi jim ne preostalo nikakršno delo. Jaz sem povsem nasprotnega mnenja. Pravih funkcij strokovnih organizacij pravzaprav ne sprejeto obratni sveti nikakršnih. Prevzeti ne morejo funkcij glede zavarovanja in podpiranja, pa tudi ne funkcij strokovnega boja. Ni pamen, postaviti namesto strokovnih bojnih sredstev akcijo obratnih svetov. Ostane tako kot je bilo doslej kljub obratnemu svetu, da bodo delovni pogoji posameznega obrata odvisni od pogojev vseh drugih obratov. Ostane tako, kakor je bilo doslej, da se ne bo mogel vršiti medni boj v posameznem obratu, marveč po branžah se bo moral bojevati; ostane la se bo mogel bojevati boj le z zadostnim obrambnim skladom in v vsem tem ostane strokovni organizaciji vodstvo, ker ima le ta v rokah cele branže in tudi le sama razpolaga z bojnimi pomočki. Tudi pri sklepanju pogodbe ima glavno nalogo strokovna organizacija in ne pride ta na obratni svet, ker ta sme le že sklenjeno kolektivno pogodbo s posebnimi določbami za posamezne obrate dopolnjevati. Sam pa ne more sklepati pogodbe, ker se morejo te sklepati le za celotne branže. V tem pogledu ni torej nobenega povoda za bojazen. Trdim pa, da utegne nastati nekaj nevarnosti tuptam za strokovne organizacije, ki se ne bodo znale prilagoditi tem razmeram. Nikakor pa ni res, da bi bile te nevarnosti nastale šele med revolucijo v Rusiji in Nemčiji. Te razmere so namreč nastale v klasični deželi strokovnih organizacij v Angliji leta 1915., ko o revolucionarnem pokretu v Angliji še ni bilo sluha. Vsaj veste, da so tam postali takozvani Shop stewards dejansko resna nevarnost za strokovne organizacije. To se je pa zgodilo zaradi tega, ker so se strokovne organizacije upirale tem ustanovam. Toda tako nasprotstvo more nastati le tedaj, če se strokovna organizacija sama ne prilagodi potrebam. Kjer pa to stori, ne morejo obratni sveti ne le slabiti strokovne organizacije, marveč utegnejo bojne pomočke strokovnih organizacij še bistveno okrepiti. Če strokovna organizacija delavstvo posameznih obratov res vodi, če skrbi za to, da so njega zaupniki tisti, ki tvorijo obratni svet, tedaj niso ti obratni sveti nič drugega kot stari obratni zaupniki, opremljeni z zakonitimi kompetencami, ter pride s tem znatno na vplivu. Samo dejstva, da imajo ti obratni sveti pravico do vpogleda v kalkulacijo, da smejo zahtevati predložitev bilance, da bodo poznali nasprotnika povsem drugače kakor

doslej, dejstvo dalje, da ne bodo tovarniška stanovanja in tovarniški konzumi tako važni bojni pomočki podjetnikov, nič več v upravi podjetnikov, da dobe kolektivne pogodbe, ki se sklenejo med strokovno organizacijo in zvezo podjetnikov, resnično pravno veljavo, nam povedo dovolj. To vse me potrjuje v pričanju, da bo strokovna organizacija, ki bo znala izrabiti te uredbe, z njim pridobila znatno na moči.

Zdi se mi sicer res — in to odkrito priznam — da, čeprav obratni sveti ne morejo škodovati strokovnim organizacijam, jih bodo vendar prisilili, da v marsičem izpreme svoje metode, morda v teku časa tudi o organizatorični zgradbi. Če si mislim, da so v naši industriji vsi delavci in nastavljenici brez razlike poklica v takem delavskem svetu, vodi to do tega, da bomo imeli v ugodnem času vzeti za princip tudi za organizacijo isto podlago, to je, da bo tudi ta osnovana po obratih, in bomo tako prišli od poklicnih k obratnim organizacijam. Pred tem pa utegnejo imeti strah angleške strokovne organizacije, ki so se toliko časa upirale temu; a mi se tega ne bomo bali, marveč bomo v tej smeri še bolj hitro organizirali, kakor smo doslej. Menim torej, da ni upravičena nikakršna bojazen in da bodo obratni sveti ne le pripomoček delavstvu v boju za svoje pravice, marveč da bodo tudi strokovne organizacije le krepili v njih moči.

Mezdno gibanje.

Ljubljana. V pivovarni »Union« je delavstvo organizirano v Osrednjem društvu živilskih delavcev, doseglo lep materijelni uspeh. Na podlagi po omenjenem društvu vložene spomenice na ravnateljstvo pivovarne so se minuli teden vršila pogajanja, ki so se zaključila s sledečim uspehom za delavce: Plača se je vsem delavcem in delavkam ter uslužbencem brez izjeme zvišala za 40 odstotkov. Vsem delavcem se izplača enkratna nabavna doklada po sledečem ključu: Oni, ki so v podjetju uposleni vsaj eno leto, dobe zase K 250.—, oženjeni tudi za ženo K 200.—, za vsakega otroka do 14 let starosti pa po K 50.—. Oni delavci, ki so v podjetju vsaj pol leta, prejmejo polovico gorenjih zneskov, oni pa, ki so stopili v delo pred prvim marcem 1919 v delo, prejmejo po K 100.—. Ta enkratni nabavni znesek velja seveda tudi za delavke. Znesek po K 50.— za otroke dobe vsi enak. Nočno delo se bo plačevalo za 100 odstotkov več, istotako delo ob nedeljah in praznikih. Delavci in delavke, ki ne uživajo naturalnega stanovanja, bodo

dobivali po K 20.— mesečne stanaršine. Uredilo se je tudi prejetanje brezplačnega piva in določilo termine glede izplačevanja plač. Nad vse važna pridobitev pa je, da se vsem delavcem in seveda tudi delavkam, ki so vsaj dve leti v podjetju uposleni, prizna petdnevni plačani dopust. Dopust se stopnjuje na 7 dni. Za opravljanje vprežne živine ob nedeljah in praznikih se v to svrhu določenega delavca posebej plača. Kletarskim delavcem preskrbi podjetje potrebno delavno obleko. Uredilo se je tudi vprašanje glede odpovedne dobe. V podjetju se uvede kuhinja, v kateri bo delavstvo dobivalo hrano po lastni ceni. Kuhinjo bodo delavci potom svojih zaupnikov soupravljali. Sploh bodo delavci potom svojih zaupnikov soodločevali v vseh vprašanjih, ki se tičejo delavnega razmerja, določevanje dopustov itd. Pogajanja so se vršila stvarno. Od strani delavcev so se pogajanj udeležili sodrugi Janda in Klobčič, za strokovno komisijo sodrug Tokan. Priznati se mora, da so delavski zastopniki pri gospodih, zastopnih pivovarne »Union«, našli dokaj razumevanja za delavske potrebe.

Dopisi.

Dopis iz Kamenice.

Prejmite prijazen pozdrav od Vašega sodruga iz daljnega Srema. Sporočam Vam, da sem jo iz Trbovelj popihal, delal sem, z Bogom ti dnevni odkop na Dobrni z vsem svojim trpljenjem ter pomankanjem in sem jo ubral v Leoben. V Leobnu sem zaslužil sicer veliko boljše, jesti pa sem imel še veliko manj kakor pa v Trbovljah. Prišel sem torej navzlic večjemu zaslužku v življenjske razmere, ki so bile v mnogem oziru slabše. Nisem dolgo premišljal, proč iz te strašne mizerije in hajdi tja dol v Srem v Vranik. Tukaj sicer ne delam pri rudniku, temveč pri nekem drugem podjetju. Res je, da delam po 10 ur na dan, toda plače imam dnevno 30 kron. Najvažnejše pa je, da je za živež tu doli prav dobro. Zloglasnih kart ni, niti za tobak in kakor ljudje pravijo, jih niti v času vojske ni bilo. Moko plačujemo po 2 do 3 krone 60 vin. najbolj fino nulerc. Koruzne moke, kakršna bi nam v Kočevju in Trbovljah bila šla v slast kakor med, tukaj nihče ne je. Pravijo, da je koruza za svinje. Kak razloček tu in tam! Kilogram kruha dobite za tri krone; na drugi strani Dunava v Bački ga dobite še cenejše, in koliko, na vagone ga lahko kupujete. Fižol stane 2 kroni 60 vin. do 3 krone kilogram. Vsega je pa v tolikih množinah, da izpočetka niti svojim očem nisem verjel. Industrije je le

košna. Odpotoval je tja v domovino, to se pravi v kraje, kjer se je rodil. Saj so mu ti kraji bližji srcu in razumu, bližji so mu ljudje — domačini po jeziku...

Bilo jih je tam v Parizu dosti brez nog, brez rok, in vedeli so, zakaj so brez njih, saj so jim povedali!

Ali nekaj je bilo: videli so tudi svoje »sovražnike« brez rok, brez nog — in zazdelo se jim je, da so nesrečni, pa da so »sovražniku« prijazni.

Zadoščenja ni in ga ne bo. To jih dela sentimentalne. Tudi ne vedo od nikogar zahtevati zadoščenja, ker vidijo samo vzko okoli sebe.

Zdaj je spremljal cigan svoje brate: ljudi brez nog, brez rok. Sviral jim je zdaj tako, da so umeli glasove strun, čustva ciganova... Tam v Parizu njegovih čustev niso umeli. Zato pa je cigan

sviral njihovim čustvom, v zadoščenje njim in sebi. In čudil se je sam svoji umetnosti.

Skupaj so se vozili v kupeju ti bratje. Jaz pa sem jih gledal in videl. Mislil sem, da sem nesrečen, ker moji bratje mene ne umejo — bratje, ki imajo še roke in noge kot jaz. Zdrav sem se vrnil s fronte. Nisem bil v Champagni in ne v Parizu. To je, si mislim: ti so bratje, ker so tam bili in tam pustili roke in noge. Ali glej, pride človek na postaji, pa pravi: »Kje so moji solunski bratje, ali se dobro počutijo?« In vedel sem, da jim je cigan brat po trpljenju in ne po Champagni, Parizu ali solunski fronti.

Tedaj sem bil zadovoljen, da sem to vedel. Tudi jaz sem človek, trpim in sem jim brat. Vesel sem bil zato, ponudil cigani darilo, pa ga je zavrnil. Zdaj pa sem vedel, da mu nisem brat, ker sem

človek in trpim, mu nisem brat, ker imam noge in roke, pa čedno obleko...

Cigan je pogledal skozi okno kupeja. Sledil sem njegovemu pogledu... Zidje in nežidje so letali po peronu postaje kot znoreli — z zlatimi verižicami na prsih, debelimi trebuhu in — z zdravimi udi. Vmes so hodili raztrgani proletarski dečki in vpili: »Naranže za dvije krune — krana za forint.«

Cigan je strašno pogledal to sliko. Enako jaz. Tudi ti dečki so šli za denarjem, ker so raztrgani in čeprav so raztrgani.

Spogledala sva se s ciganom in razumela...

Zasviral je obupanko... Takrat sem bil nesrečen, ker spoznam v človeku svojega sočloveka... To spoznanje je moja nesreča.

malu v teh krajih. Dasi so govorili, da je v vraniškem rudniku boljši zaslužek, kakor v Trbovljah, sem kmalu izvedel, da to ni resnica. Tudi drugače so delovne razmere na Vraniku slabše, posebno v jamah, kjer je v dosti krajih nad 30 stopinj vročine. Ko sem se pripeljal iz Rume v Vranik, sem tamkaj dobil 6 Slovencev, ki so vraniškemu rudniku pokazali hrbet in so se odpravljali nazaj v Bosno, kjer so popreje delali. Od teh sem natančno poizvedel, kako je v tem rudniku. Plače so po 14 do 15 in 16 kron na šiht ob veliki vročini. Glede izplačevanja plač je tukaj tudi pri starem, namreč mesečno in vsakih 14 dni kakor na Slovenskem. Tam, kjer jaz delam, dobivamo plačo vsak teden, kar je tudi najboljša. Znančilno je, da je veliko rudarjev opustilo delo v rudniku in so šli delat h kmetom. Kmetje jim plačujejo po 30 do 40 K na dan in še večerjo jim dajejo. Seveda, ob deževnem vremenu zaslužek odpade. Posebno veliko fantov rudarjev okopava vinograde na Fruški gori. Nekega dne sem šel po lepi, zeleni hrastovi šurni, kar na enkrat slišim lepo našo pesem »Oj, Triglav moj dom, kako si krasan.« Lahko si mislite, kako me je to vrazdostilo. Zamislil sem se nad usodo naših slovenskih delavcev, ki smo daleč na okrog raztreseni in kako se mučimo, da si ohranimo golo življenje. — Kdaj bodo nastopili zopet normalni časi? Ljudstvo tukaj je prav prijazno. Pri kmetu dobiš, kar ti srce po-želi. Nekaj naših fantov se je že do ušes zaljubilo v Fruškogorske devojke. Fruška gora je v resnici nekaj krasnega, posebno sedaj, ko je vsa zelena. Šuma, vinograd — blagoslovljeni kraj, ki ga po cele noči opevajo slavci. Pozdravljeni sodrugi tam v Sloveniji!

Debevc Ivan, rudar.

Maribor. V petek, 2. maja se je vršil tu ustanovni občni zbor mlinarjev, ki je bil polnoštevilno obiskan. Organiziralo se je vse do zadnjega moža. O pomenu strokovne organizacije je poročal sodr. Erbežnik, ki je v enournem govoru orisal pomen in delo naših ter žolnih organizacij. Njegovim izvajanjem je navzoče delavstvo z največjim zanimanjem sledilo, ter izrazilo željo, naj bi se večkrat vršili podobni shodi. — Tudi glede delavskega tiska je poskrbljeno.

Trbovlje. Pri nas imamo nekega pravimo olikanega gospoda obratvodja, ki sliši na ime Titsch. Mož se ti dela silno dobrodušnega, če mu kdo hoče kaj očitati, se ti tako izgovori, da bi kdo mislil, da ima pred seboj bogve kakšno dobro dušo. A gorje ti, če naletiš nanj, kadar ga luna trka. Pred kratkim je prišel k nam delavcem, ko ravno nismo imeli kaj spuščati v predor, in ob takih prilikah malo počakamo, ko pa pride zopet kaj premoga, pričnemo delati. Kar pride možakar, nas napade z osli in buteljmi, začne kričati na nas kot bi znorel. Vsaj mi delavci vendar sami vemo, da pridemo zato na šiht, da delamo, kar more gospod obratvodja in pazniki pripoznati, če pa ravno za trenutek nič ni, pa tudi ni potreba tako vpiti kot zblaznel; da, izkazal se je tako olikanega in inteligentnega. Priporočamo gospodu obratvodju Titschu, da naj bo previdnejši in naj dobro premisli, kam pelje njegovo vedenje, mi ga samo opozarjamo, sicer naj sam odgovarja za vse neprijetnosti, ki eventualno lahko nastanejo.

Ruše. Sodrugi K. J. Vaš dopis smo izročili uredništvu »Napreja«.

Domači pregled.

Pod delavsko firmo. Čutijo pač sami, gospodje liberalci, da niti Jugoslovanska

demokratska stranka (JDS) med delovnim ljudstvom ne vleče. Čudno navsezadnje tudi ni, da delavstvo o teh dobrotnikih noče ničesar slišati; kajti lopovščine je liberalna družba nagrmadila že toliko, da se hote ali nehote mora vsakemu poštenemu človeku gabit, če kaj sliši o njej. To liberalna gospoda vse dobro ve, ve pa tudi, da njih vrste nočejo in nočejo naraščati. Treba torej vzeti stvar drugače v roke. Rekli so si, če naš jugoslovanski demokratski liberalizem, poizkusimo z delavsko firmo. In tako sedaj izhaja v Mariboru list pod imenom »Mariborski Delavec«, ki seveda ni drugega kakor glasilo mariborskih liberalcev. V Ljubljani pa so začeli izdajati list pod imenom »Narodni Socijalist«, okrog katerega se zbira liberalna fakinaža najnižje vrste. Niti na misel nam ne prihaja, da bi se pečali s tem, kar pisari zlasti »Narodni Socijalist«. Pogledali pa bomo ob najbližji priliki nekoliko bližje na dno. Za danes delavstvo širom Slovenije le opominjamo, da sta »Mariborski Delavec« in »Narodni Socijalist« lista, s katerima je liberalna stranka v svojem obupu začela operirati med takozvanimi, če se hočemo poslužiti liberalnega izraza, nižjimi sloji. Noben pošten delavec si s temi lističi ne bo mazal svojih rok!

Deželna vlada za Slovenijo je razglasila preki sod za okoliše okrajnih glavarstev v Mariboru, Slovenjem gradcu, Celju in Radovljici. Razglas prekega sode je, in to moramo konstatirati, v prvi vrsti naperjen proti Jugoslovanski socialno-demokratski stranki. Da je temu tako, dokazuje dejstvo, da je bil preki sod razglašen tudi za radovljiški okraj, kjer takozvani nemško nacionalni, državni nevarni elementi ne pridejo v poštev. S faktom, da smo prišli do prekega sode v Sloveniji se ni drugega doseglo kakor to, da sami opozarjamo in dokazujemo onim, ki bi nas Slovence najraje hoteli požreti, da so bili pri nas poboji, požigi, ropi in tatvine kar na dnevnem redu. Sami vsako malenkost pretiravamo in tako odgovorni krogi dajejo našim »prijateljem« le povod, da take stvari in ukrepe proti nam izrabljajo. Meščanske vladajoče stranke, zlasti liberalna, so z razglasitvijo prekega sode napravili dobro preračunjeno potezo zoper našo delavsko stranko, ob koje razvoju jih prehaja zona. Toda počasi gospoda, karte znate slabo skrivati. Razglasilo se je tudi, da je deželna vlada sklenila preki sod soglasno! Resnici na ljubo konstatiramo, da sta se socialno-demokratska poverjenika sodruga Prepeluh in Kristan prekemu sodu protivila. Poverjeniki meščanskih strank — liberalci in klerikalci — nosite za ta korak sami odgovornost. Na noben način ne pustimo našo delavsko javnost mistificirati s takimi triki kakor se je zgodilo v tem slučaju. Zoper preki sod odločno protestiramo in zahtevamo takojšnji preklic. To zahtevamo v interesu poštenega imena slovenskega naroda.

Gospodje od klerikalne »delavske« organizacije bi boljše napravili, če bi kar javno napovedali konkurs, kajti to, kar uganjajo razni Komljanec, je čisto navadna sleparija. Vsa dolga leta pred vojno so imeli delavstvo papirnic v Vevčah, Medvodah in Goričanah v krempljih in kaj je bila posledica te klerikalne modrosti? Delavci in delavke nikjer niso bili tako sramotno slabo plačani kakor ravno v teh tovarnah, ki so jih klerikalci smatrali za svojo domeno. In kadar so se kakšne stvari lotili, tedaj so imeli gospodje od Krščansko soc. zveze zaznamovati velik polom, kateremu je sledil neozdravljiv moralen maček. Tedaj seveda g. Komljanca še ni bilo, zdi se pa,

da vestno boče tudi on slediti po isti poti svojim skrajno nerodnim prednikom. Sicer pa, kje ste bili gospodje in kaj ste delali ves čas pred vojno in med vojno? Ali ni bilo med vojno pritožnih komisij? Gospodje ala Komljanec so zelo nerodni, namenoma nerodni. Nikar naj klerikalna gospoda ne pripoveduje, da jim gre za delavca, naj bi vendar odkrito priznali, da se tepejo za delavstvo, da obdrže nadvlado, da jih obdrže v temi klerikalnih zanj. Hinavščina in jezuitizem so pa sredstva, ki jih znajo prav spretno porabljeni. Figa, ne pa delavski interesi so jim pri srcu, inavcem. Čudimo se le g. Komljanecu, da se v svoji »Naši moči« spušča tako pobalinsko proti našemu delavskemu gibanju. Ali je bodisi zloben ali toliko zarukan, da ne ve, kaj dela. In to naj bo duhoven! Sicer pa brez skrbi, klerikalni judeži, čas ni daleč, ko vam zadnji delavec in tudi delavka pokaže hrbet.

»Državna posredovalnica za delo« Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 5. maja do 11. maja 1919. je iskalo delo 177 moških in 83 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 99 moških in 56 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 81. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919. do 11. maja 1919. iskalo delo 6098 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 4708 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1313. Delo iščejo pisarniške moči (229), trgovski uslužbenci (140), služkinje (125), kuharice, sobarice, natakariji, natakarike, mehaniki, elektrotehniki, ključavničarji, peki, mesarji, mlinarji, trgovski in uradni sluge, oskrbniki, ekonomski, rudarji, sobni slikarji, pleskarji, predilne delavke, dni-narice, krojači itd.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev za Slovenijo. V Mariboru je v teku mezno gibanje stavbinskih delavcev. Vse okoljščine kažejo, da se bo to mezno gibanje končalo z uspehom. Posamezne plačilne postavke bodo enake onim, ki jih je Osrednje društvo uveljavilo za Ljubljano.

Stavbinsko delavstvo v Mariboru in okolici je soglasno sklenilo priklopiti se Osrednjemu društvu stavbinskih delavcev za Slovenijo. Ta ukrep je zelo umešten in pameten, kajti priti bi morali do tega koraka itak. Čimprej se priklopitev mariborskega delavstva izvede, tem boljše bo za vse.

V nedeljo, dne 11. maja t. l. se je vršila v Celju ustanovna skupščina stavbinskih delavcev, katera je bila zelo dobro obiskana. Na zborovanje je prišel predsednik Osrednjega društva stavbinskih delavcev sodrug Nachtigall. Govoril je ob tej priliki sodrug Marn.

Dovolitve za nakup živil. V smislu t. u. okrožnice z dne 9. aprila 1919, št. 4647 se objavlja, da je kr. ministrstvo za prehrano in obnovo dežel izdalo nasled-

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 20. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 12. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 12. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

ne dovolitve za nakupovanje živil: Mestnemu mlincu v Celju za Celje 100 vagonov pšenice iz Osjeka, Dragotinu Seliškarku na Vrhniki za občinske aprovizacije Vrhnika, Borovlje, Preserje, Horjul, St. Jošt in Polhov gradec 15 vagonov pšenice in 10 vagonov koruze; okrajnemu glavarstvu v Brežicah 15 vagonov pšenice, 4 vagone ječmena, 16 vagonov koruze in 1 vagon ovsu, Tvrčki Andrej Šarabon v Ljubljani 22 vagonov pšenice, 10 vagonov koruze, 2 vagona otrobov, 1 in pol vagona moke in 3 vagone sliv iz Srema.

Deželna vlada je za sirote in otroke delavcev mladinskemu oddelku poverjeništvu za socialno skrb dovolila potrebni kredit za oddajo otroških oblek za sirote in otroke onih delavcev, ki niso dobili nabavnega prispevka.

Zahvala. Dne 10. maja t. l. je umrl eden izmed najmlajših družtvenikov Osrednjega društva usnarjev in sorodnih strok, 17 let stari sodrug Kobald Ivan. Tovarišem, ki so ranjkemu sodrugu nabrali znesek K 230.—, se najtopleje zahvaljuje odbor.

Pri zaprtju se ne sme zavživati nikako črevo dražeče, želodec slabeče odvajalno sredstvo, marveč Fellerjeve želodce krepilne nedražeče, milo odvajajoče »Elsa-kroglice«. To rastlinsko naravno želodčno sredstvo ima prednost pred vsemi umetno turejenimi odvajalnimi sredstvi in pred vsemi črevo dražečimi mineralnimi vodami. Zavživajo jih rade tudi ženske in otroci. 6 škatelj pošlje za 9 K 50 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg, št. 334, Hrvatsko. Biti bi moralo vedno pri rokahi, ravno tako kot preizkušeni zanesljivi Fellerjevi »Elsa-fluid«, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici za 19 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

NERVOZNE

boli, navala krvi, slabosti, migreno, pretegnjenost, tresenje pred očmi, slabost oči, šumenje v ušesih odpravlja Fellerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnatih ali dve specialni stekli. 19 K. Staro preizkušeno odvajajoče napetost in zapeko odstranjujoče sredstvo so Fellerjeve rabarbarni

Elsa-kroglice

6 škatlic K 9.50. Edino pravo pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 334. (Hrv. Zagorje). Ovitek in poština se priračunava posebej, toda najceneje, torej čim več se naroči obenem, tam več se prihrani. VII

Čevlji tovarne

Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-, boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevni cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Lepa polt lie in rok pri nese mnogo prednosti tako v zdravstvenem kakor v družbenem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena »Elsa« pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa prišče, brani proti solnčarici, solnčnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poština se računa posebej najceneje

Fellerjevo lilijino mlečno milo »Elsa«, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misli. Bujne lase samo s Fellerjevo »Elsa« Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in prezgodnjo osivlost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poština se računa posebej najceneje.

mentolni migrenski črtnik. V leseni cevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbođljaju in ranitvi. Voda za oči (collyrium) 2 K 50 v. Kapljice proti zobobolu 2 K 50 v. Pravi zagorski prsni sok proti kašlju steklenica 3 K. Francovo žganje v stekl. 4 K 80 v. in 12 K 80 v. Za želodec, prava švedska tinktura, vel. stekl. 7 K 50 v., balzam (melen) mala stekl. 1 K 60 v.

Kurja ošesa odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura »Elsa« (tekočina) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. Proti potanju telesa in nog je Fellerjev »Elsa« prašek z vsipom 1 K 50 v. Krmilni prašek za živino davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poština se zaračuna posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju EVGENU V. FELLER, Stubica, Elsa trg št. 334 (Hrv. Zagorje).

Naročajte in širite »Naprej!«

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirani zbirni i. o. o. g. z. v. n. o.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši, podgane, stenic, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja te moja najboljša, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5.—, Osobito jaka tinktura za stenic K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2.50 in K 5.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti bolhe pri vseh K 1.50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrijnska ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210 — 1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/11 — 1/12	1—2	Elšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje		1—3	Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinir le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

prporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in franko.